

MITTEN-INFORMATION

UTGES AV MITTENELEVERNAS SAMORDNANDE KOMMITTÉ

Maj 1973

Mitten svensk vinnare

VASABLADET

**Mitten segrare
i svenska skolor**

ÅBO UNDERRÄTTELSE

Mitten vann

BORGÅBLADET

Mittenförbundet blev skolvalens segerherre

Mittens valframgång

HUFVUDSTADSBLADET

Mittenlinjen fram

ÖSTERBOTTNINGEN

Svenska skolorna

klart för mitten

VASABLADET

Mitten segrade

VÄSTRA NYLAND

**Mitten slog ut
svensk vänster**

ÅBO UNDERRÄTTELSE

*Mitten
starkast
i Vasa*

VASABLADET

Mitten vann

ÅBO UNDERRÄTTELSE

Detta MITTEN-informationsblad innehåller information om bl.a. FSS naturvetenskapliga kampanj, om LR-valresultatet och om elevriksdagen i Kotka den 19-20 maj.

Ansvarig utgivare:
Björn Månsson

Också i Österbotten vann mitten

VASABLADET

MITTEN STÖRSTA GRUPPERINGEN I LÄROVERKSRÅDEN

DE FÖRSTA LÄROVERKSRÅDEN VALDES I FEBRUARI I ÅR. SEDAN DESS HAR DE REDAN HUNNIT UTRÄTTA EN HEL DEL. OCH ÄNDÅ HAR DE BARA HUNNIT JOBBA ETT PAR MÅNADER. MENINGEN ÄR ATT ÄNNU BÄTTRE RESULTAT SKA NÅS I HÖST, NÄR ALLT HAR RULLAT IGÅNG PÅ ALLVAR.

MITTENFÖRBUNDETS MEDLEMMAR I LÄROVERKSRÅDEN HAR DET STÖRSTA ANSVARET FÖR DET ARBETE SOM GÖRS: VI BLEV JU DEN ÖVERLÄGSET STÖRSTA GRUPPERINGEN I VALEN. VI FÖRSÖKER JOBBA SÅ BRA ATT VI SKALL BLI DEN STÖRSTA GRUPPERINGEN OCKSÅ EFTER VALET I HÖST.

I det första valet fördelade sig mandaten i de svenska skolorna ungefär på följande sätt:

MITTEN	65 mandat
OLIKA HÖGERGRUPPER	ca 23 mandat
VÄNSTERN	13 mandat
HELT OPOLITISKA	ca 41 mandat

De här siffrorna gäller givetvis bara de ordinarie elevplatserna. Riktigt exakta siffror är omöjliga att ge, eftersom olika grupperingar har varit av olika uppfattning om vart exakt de invalda sist och slutligen räknar sig. Speciellt oklar är gränsen mellan opolitiska och öppet högerinriktade. Däremot är siffrorna för Mittens och vänsterns del ganska exakta.

Det kan vara värt att notera att flera som invaldes som opolitiska i valet i februari efter valet har kommit med i mittensverksamheten. De facto räknar vi idag med ca 70 mittenssympatisörer i de svenska läroverksråden.

VÄNSTERN FÖRLORADE KLART

Den kanske klaraste förloraren var vänstern, med sina 13 mandat i de 45 svenska skolorna. Platserna fördelar sig på 7 för folkdemokraterna, 3 för socialdemokraterna och 3 för övrig obunden vänster. Vänstern klarade sig allra sämst i Österbotten, där man inte fick ett enda mandat.

Om man jämför vänsterns styrka inom FSS (4 platser av 12 i förbundsstyrelsen) med det här valresultatet ser man tydligt att vänsterns stöd bland eleverna är mindre än vad t.ex. en elevriksdag visar, där endast de aktivaste eleverna deltar.

KOKOOMUS MISSLYCKADES

Också högern misslyckades i de här valen klart. Kokoomus gjorde tappra försök att komma in i de svenska skolorna, men valresultatet (8 samlingspartister i de svenska läroverksråden) visar att det inte lyckades.

MITTENS SEGER

var överlägsen, bl.a. fick vi mandat i varje skola där det fanns mittenkandidater! Och i inte mindre än åtta skolor tog mitten alla mandat, och dessutom majoriteten av elevmandaten i ytterligare ett femtontal skolor. Som sagt betyder det här nu att mitten har det största ansvaret för läroverksrådsarbetet i de svenska skolorna.

MITTENS PROGRAM

fick alltså stöd av en stor majoritet bland eleverna. I det här programmet heter det bl.a. att mitten vill erbjuda ett alternativ till den traditionella högern å ena sidan och till vänstern å andra sidan. Mittens linje är decentralisering för demokrati och jämlikhet, vilket innebär spridning av makten och resurserna.

Utgående från de här allmänna principerna innehöll vårt program konkreta förbättringskrav på skolan. För de här kraven fick vi alltså elevernas stöd och vi kommer att arbeta för att de skall förverkligas.

Bland kraven i mittens program kan vi nämna:

- Gratis stödundervisning i åtminstone de viktigaste ämnena!
- Lärarna måste få mera tid att hjälpa eleverna individuellt!
- Mera grupparbete!
- Bättre tekniska hjälpmedel till skolorna!
- Bättre skolbibliotek, med bl.a. mera läroböcker!
- Intressantare undervisning, genom inbjudna gäster, temadagar och -veckor, TV, tidningar osv.
- Ordentliga arbetsutrymmen för både lärare och elever!
- Mera konversation i språkundervisningen!
- Mera bredvidläsningsmaterial i historien och samhällsläran, så att olika åsikter kommer fram!
- Undervisning om också andra religioner än kristendomen!
- Bättre undervisning om miljöproblemen!
- Mera hjälpmedel för matematik-, fysik- och kemiundervisningen!
- Slut på tvånget i gymnastiken, i stället olika alternativ att välja emellan, vilket förutsätter mera utrymmen!
- Billigare skolmat och gratis skolresor!
- Flera skolpsykologer!
- Fritidsverksamhet på kvällarna i skolan!
- Klara och tydliga ordningsregler så alla förstår dem!

ALLT DET HÄR VILL VI BÄTTRA PÅ I SKOLAN. DET VERKAR SÄKERT BRA MYCKET, MEN MAN MÅSTE SIKTA HÖGT. VI HOPPAS KUNNA ARBETA GEMENSAMT I LÄROVERKSRÅDEN FÖR DE HÄR MÅLEN. HOPPAS DU STÖDER OSS !

KOM TILL

ELEVRIKSDAGEN

i Kotka 19—20 maj

SOM ALLA BORDE VETA VID DET HÄR LAGET HÅLLER PSS ELEVRIKSDAG I KOTKA NÄSTA VECKOSLUT DEN 19-20 MAJ. ELEVRIKSDAGEN ÄR PSS:S HÖGSTA BESLUTANDE ORGAN OCH SAMMANTRÄDER TVÅ GÅNGER PER ÅR. VARJE ELEVRIKSDAG ÄR VIKTIG: MAN BESLUTER JU OM PSS:S KOMMANDE VERKSAMHET OCH OM PSS:S INSTÄLLNING TILL AKTUELLA FRÅGOR.

OCKSÅ DEN HÄR ELEVRIKSDAGEN ÄR VIKTIG. BL.A. SKALL ETT NYTT UTBILDNINGSPOLITISKT PROGRAM FÖR PSS GODKÄNNAS. DET FÖRRA ÄR REDAN ETT PAR ÅR GAMMALT OCH HAR DÄRFÖR HUNNIT BLI FÖRÅLDRAT. DET MÅSTE VIDAREUTVECKLAS OCH KOMPLETTERAS BETYDLIGT. FÖRSLAGET TILL NYTT PROGRAM HAR SKICKATS UT TILL SKOLORNA FÖR MEDLEMSBEHANDLING FÖRE ELEVRIKSDAGEN.

BLAND DE ANDRA FRÅGORNA SOM SKALL BEHANDLAS KAN NÄMNAS FRÅGAN OM FOLKHÖGSKOLELEVERNAS ANSLUTNING TILL PSS OCH STÄLLNINGSTAGANDENA OM ELEVENS RÄTSSKYDD OCH OM SKOLDEMOKRATINS FÖRVERKLIGANDE I GRUNDSKOLAN. OCKSÅ MÅLSÄTTNINGARNA FÖR DEN FORTSATTA NATURVETENSKAPLIGA KAMPANJEN I HÖST SKALL TAS UPP TILL BEHANDLING.

VARJE MEDLEM I PSS HAR RÄTT ATT KOMMA TILL ELEVRIKSDAGEN. MEN OM MAN INTE SJÄLV KAN KOMMA GÅR DET BRA ATT BEFULLMÄKTIGA NÅGON ANNAN MEDLEM ATT UTÖVA RÖSTRÄTTEN PÅ ELEVRIKSDAGEN. DET HÄR KAN SKE ANTINGEN PÅ ETT MÖTE DÄR MAN BEHANDLAR DE FRÅGOR SOM SKALL KOMMA UPP PÅ ELEVRIKSDAGEN ELLER SÅ ATT MAN SKRIVER NAMNET PÅ EN FULLMAKT ÅT DEN SOM KAN FARA.

DET ÄR VARJE PSS-MEDLEMS PLIKT ATT SE TILL ATT HAN ÄR REPRÉSENTERAD PÅ ELEVRIKSDAGEN. TA REDA PÅ VEM SOM FAR FRÅN DIN SKOLA OCH GE DIN RÖST ÅT NÅGON DU KAN LITA PÅ! DU SKALL NATURLIGTVIS FRÅGA VILKA ÅSIKTER DEN DU BEFULLMÄKTIGAR HAR OCH VILKEN GRUPPERING HAN STÖDER.

MITTEN-RESA TILL UMEÅ!

MITTENGRUPPEN I VASA ANORDNAR UNDER VECKOSLUTET 26-27 MAJ EN RESA ÖVER TILL UMEÅ FÖR ATT HÄLSA PÅ SKOLUNGDOMAR FRÅN CENTERNS UNGDOMSFÖRBUNDS DISTRIKT I VÄSTERBOTTEN. OCKSÅ ANDRA MITTENSYPATISÖRER ÄN VASA-BOR ÄR VÄLKOMNA MED PÅ RESAN.

Avsikten är bl.a. att besöka en svenak grundskola för att se hur man har det där. (Det kanske är en sådan där jätte-skola, "kunskapsfabrik" som vi mittenmänniskor inte tycker riktigt om - men det är ju intressant i alla fall). Också själva sjöresan är naturligtvis skojig.

Resan blir väldigt billig - bara 20-30 mark per person. Detta räknat från Vasa - om man kommer från t.ex. Helsingfors blir det ju tyvärr betydligt dyrare.

Anmäla sig till Umeå-resan bör man göra så snabbt som möjligt, senast i slutet av den här veckan, till Stefan Palm, adress Handelspl. 24 C 42, 65100 VASA 10, tel. 961/15794.

ALLTSÅ: TILL UMEÅ VECKOSLUTET EFTER ELEVRIKSDAGEN!

På sommar- gymnasium i sommar?

Kom till

Svenska sommargymnasiet i Nagu

3-26. 6. 1973

Vid sommargymnasiet kan du lära dig mera i matematik, engelska, finska, statistik, drama-pedagogik, kommunikationslära mm. Dessutom har vi en mängd andra skojiga aktiviteter.

Var med och arrangera dina egna kompletterande studier och delta i skoldemokratiexperiment. Sommargymnasiet blir precis som du vill ha det!

Avgift: Kursavgift 60 mk+230 mk för kost och logi

Plats: Kirjais i Nagu

Arrangör: SU

Närmare information om gymnasiet fås via FSS, Kesälukioseura (Runebergsgatan 37 B, H:fors 10) eller via rektor Peter Turtchaninoff tel. 65 51 68.
Adress: Ärtholmsg. 7 B Helsingfors 15

Naturvetenskapliga kampanjen: MILJÖN I CENTRUM

FSS fortsätter denna vår arbetet för en reform av skolundervisningens innehåll. För litet över ett år sedan tog FSS upp innehållet i samhällsläran, och framförde förslag till förbättringar. Nu står de naturvetenskapliga ämnena i turen. Detta innebär biologin, geografin, kemin och fysiken.

Målsättningen med den här kampanjen är att kartlägga de brister som finns i den naturvetenskapliga undervisningen och på basen av kartläggningen kritisera den nuvarande undervisningen. FSS kommer att göra förbättringsförslag som skall drivas igenom i läroverksråden (när det gäller valet av läroböcker och bredvidläsningsmaterial, t.ex.) och i de centrala skolmyndigheterna.

För att man skall nå de här målen krävs det att alla elever ställer sig bakom kraven. Det här förutsätter en brett uppbyggd informationskampanj som når både lärare och elever. Det är det här som är avsikten nu.

Den del av kampanjen som förverkligas nu under våren begränsar sig till att ta upp ett exempel på bristerna i den naturvetenskapliga undervisningen: Miljöfrågorna behandlas högst bristfälligt.

Världen står inför hotet av en miljökatastrof om utsugningen av naturresurserna och miljöförstöringen fortsätter som nu. Ändå ger inte skolan tillräcklig information om miljöproblemen och deras orsaker. På det här sättet har eleverna ingen möjlighet att - utan att på egen hand sätta sig in i saken - lära sig tillräckligt för att i framtiden kunna medverka i arbetet för att lösa miljöproblemen. - En effektiv miljöundervisning i skolan förutsätter bättre läroböcker, bredvidläsningsmaterial och teknisk utrustning. Det förutsätter också integration mellan läroämnena.

Den konkreta aktionen i skolorna måndag, tisdag och onsdag 14-16 maj utgör höjdpunkten av kampanjen den här våren. Det är meningen att man i skolorna skall anordna diskussioner,

arrangera utställningar och sprida material under de här tre dagarna.

Elevbladet nr 3/73 (13 april) och nr 4/73 (8 maj) tar upp miljöfrågorna och den naturvetenskapliga undervisningen som helhet mera ingående. Lagom till måndagen kommer en vägg-tidning (Elevbladet - kampanjextra) ut till skolorna för att sättas upp i varje klass. FSS har i cirkulär till alla skolor gett närmare råd och direktiv för kampanjens genomförande.

I skolan kan man diskutera t.ex.

- Är skolbiblioteket tillräckligt välförsett med material om miljöfrågorna?
- Hur borde läroböckerna förändras?
- Hur kan man i en enskild skola bättra på den bristfälliga undervisningen om miljöfrågor genom en frivillig överenskommelse mellan lärare och elever?
- Vilken är skolans betydelse för att lära ut kunskap om miljöfrågorna?

Man bör:

- skriva uppsatser om miljövärd (se här bredvid)
- hålla morgonsamlingar om kampanjens syfte
- ta upp kampanjen till diskussion på biologi-, geografi, kemi- och fysiklektionerna
- sprida det material FSS har skickat ut, bl.a. bör man se till att väggtidningarna är uppsatta

(blomma som symboliserar behovet av bättre miljövärd)

UPPSATS-TÄVLING

I samband med kampanjen om de naturvetenskapliga ämnena anordnar FSS en UPPSATSTÄVLING på temat miljövärd. Alla intresserade är välkomna med bidrag.

Fatta alltså pennan och låt den glöda. Av praktiska skäl måste du hejda dig vid ca två maskinskrivna sidor. Det skall alltså handla om miljövärd, men inom ramen för det temat får man skriva om vad som helst.

Man kan ordna en tävling inom varje skola (tala med läraren!) och skicka in de bästa uppsatserna. Men som sagt har var och en möjlighet att skicka in en egen uppsats om han vill.

Bidragen måste vi få in om maj månad till FSS kansli, adress Stora Robertsg. 3-5 B 33 00120 HELSINGFORS 12. En jury bedömer de insända bidragen och den eller de bästa publiceras i Elevbladets första nummer i höst.

Sätt igång och skriv.

MITTEN-SYN PÅ MILJÖVÅRD

I den här artikeln drar Calle Rotkirch upp riktlinjerna för miljövärden - sett ur centersynvinkel.

Allmänt

Miljövärden har på de senaste åren stigit fram och intagit en betydelsefull plats i diskussionen om människans framtid och därmed i politiken. Bland politiska grupperingar faller det sig naturligt att miljövärdena - de allvarliga - kan återfinnas i centern.

Centerideologins utgångspunkter, decentralismen och en dämpning av tillväxt-raseriet banar helt självklart vägen för en riktig miljöpolitik. Vad riktig miljöpolitik innebär, skall försöka uppskisseras i det följande.

Det historiska perspektivet

Problematiken hänför sig till en situation för cirka fem miljoner år sedan. De första formerna av liv uppstod ur en uppsättning geokemiska ämnen, som på den tiden förekom. Ur det föddes de första livsformerna. De första "liven" måste förtära sin organiska föda utan syreförbränning och sålunda bildades koldioxid. Detta var en lineär process som, om den fått fortsätta, hastigt gjort slut på näringen på jorden, och därmed också livsbetingelserna.

Det, som med största sannolikhet räddade livets existens på jorden var fotosyntesen. Denna ledde till ett kretslopp i näringskedjan. Den frigjorde även syre till atmosfären. Härigenom kunde livsformerna börja söka sig upp på land från sitt skyddade tillstånd i vattnet. På land var syret fritt tillgängligt i luften, vilket gav möjligheter till mera utstuderade former av liv. Därmed började den kraftiga utveckling av växter och djur, som småningom uppfyllde jorden. Människan var bland dem.

Teknosystemet

Människans eget system, teknosystemet, har undergått en utveckling i smått, som kan liknas vid biosfärens. Idag är teknosystemet på den punkt ekosystemet var förrän fotosyntesen uppkommit.

Dagens teknik bygger på att ta naturresurser och producera - efter vissa konsumtions stadier - avfall. Man kan skylla på tekniken för detta fatala förhållande. Men bara vid en ytlig betraktelse. Tekniken har formats av krav, eller blivit på krav. Kraven har ställts av samhället och dess delar. Därifrån har även bristen på krav varit betydande.

De fundamentala ändringarna

För att komma tillrätta med problemet, bör man göra vissa fundamentala ändringar i människans samhällsmålsättningar (observera, att centerideolo-

gin här finner ett av sina starkaste stöd för sina strävanden, emedan de baserar sig på klart utläsbara fakta i biosfärens orsakskomplex).

- Ekosystemet måste upptas som part i diskussionen om människans livsbetingelser.
- Naturens fyra grundteser bör tas som grund för varje åtgärd, som har inverkan på naturen.
- Naturens krav på balans mellan urban och agrar verksamhet måste beaktas. Kravet på en decentralisering är en följd därav.
- Resursuttaget måste dämpas och omdirigeras till sådana uttag, som utgörs enbart av självförnyande material (biologiskt uppkomna ämnen såsom ved och andra resurser från biosfären)
- Kravet på ökad materiell standard måste dämpas och konkretiseras.
- Vetenskapens indelning i avgränsade fack är ett av de "världshistoriska miss-tagen". Det bör skapas en ekovetenskap, där biosfärens alla relationer och band beaktas.

Grundteserna

Ovan nämndes naturens fyra grundteser. Nedan framläggs de utan längre kommentarer. De torde som sådana fylla sitt ändamål som utgångspunkter för en analys.

1. Allt är sammankopplat med allting annat. Ingen process kan uppfattas som separatföreteelse.
2. Allt material måste ta vägen någonstans. Lagen om energins oförstörbarhet bör beaktas även på det praktiska planet.
3. Naturen har utvecklats under förloppet av fem miljarder år. Det är högst osannolikt att naturen inte redan i en eller annan form prövat och förkastat de "förbättringar" som människan tror sig vara ensam om att tänka ut.
4. Rent ekonomiskt måste utgångspunkten vara densamma i umgänget med naturen som med andra affärskontakter: man kan inte få någonting för ingenting.

I dagens politiska diskussion intar tillväxtideologin en given plats; den starkes. Det är betecknande att man inom de rikspolitiska partierna ogärna eller helt undviker att föra fram tanken på en tillväxtdämpning. De organisationer, som framhåller nödvändigheten av en sådan, beskylls antingen för att vara rousseauanska eller - i bästa fall - i övermått idealistisk. Dock bör vikten av att vidhålla dessa krav speciellt på centerhåll framföras med större skärpa i framtiden om ett futurum för människan på jorden skall kunna vara en realitet.

Det är en svår tid som ligger framför då man beakter informationsbehovet för att hos folk få till stånd attitydförändringar i riktning mot harmoni med naturen. Detta gäller speciellt sådana maktkonstellationer som fackföreningarna och statsbyråkratin.

